

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Pihlakodu AS (Tapa Pihlakodu)
ly@pihlakodu.ee
Valgejõe pst 14, Tapa linn, Tapa vald
45109 Lääne-Viru maakond

01.03.2024 nr 5.1-3/4779-4

JÄRELEVALVE AKT

I. ÜLDSÄTTED

1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seadus § 157 lõige 1.

1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti Pihlakodu ASi (registrikood 10293405) hallatavas Tapa Pihlakodus (kaks tegevuskohta) väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse (ÜHteenus) osutamise vastavust SHSis ja sotsiaalkaitseministri 19.06.2023 määruses nr 36 "Nõuded väljaspool kodu osutatavale ööpäevaringsele üldhooldusteenusele" (määrus nr 36) sätestatud nõuetele ning majandustegevuse nõuete täitmist tulenevalt majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MSÜS) § 30 lõikest 2.

1.3. Järelevalve teostamise kohad:

1.3.1. esimene tegevuskoht: Valgejõe pst 14, Tapa linn, Tapa vald, Lääne-Viru maakond;

1.3.2. teine tegevuskoht: Valgejõe pst 14/1, Tapa linn, Tapa vald, Lääne-Viru maakond.

1.4. Paikvaatluse aeg: 12.02.2024.

1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) õiguse ja järelevalve osakonna järelevalve talituse peaspetsialistid Tõnis Palgi, Aime Koger ja Kadri Plato (järelevalvemeeskonna juht).

1.6. Järelevalvetoimingute juures viibis Tapa Pihlakodu juhataja Ly Nelson ja hooldusjuht Jaana Nester.

1.7. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: päringud majandustegevuse registris (MTR) ja töötamise registris (TÖR), paikvaatlus, dokumentide analüüs, e-kirjavahetus, vestlused klientide ja nende lähedastega ning hooldekodu töötajatega.

II. JÄRELEVALVE TULEMUSED

Sotsiaalkindlustusamet tuvastas, et Pihlakodu ASi hallatav Tapa Pihlakodu (Tapa Pihlakodu) ei ole täitnud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:

2.1. MSÜS § 30 lõige 2, mille kohaselt on ettevõtja kohustatud tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest teatama tegevusloa andmiseks pädevale majandushaldusasutusele viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul.

Hooldekodu ei ole täitnud MSÜS §s 29 sätestatud ettevõtja hoolsuskohustust ning ei ole tulenevalt MSÜS § 30 lõikest 2 teatanud majandustegevusega seotud asjaolude muutumisest (töölepingu sõlmimisest) hiljemalt viie tööpäeva jooksul. Tapa Pihlakodu tööajatabelistest (jaanuar – veebruar 2024) selgus, et vahetult osutab ÜHteenust töötaja M.R., kelle andmed MTRis puuduvad ning kelle vastavust SHSis kehtestatud nõuetele ei ole olnud võimalik kontrollida.

Tapa Pihlakodu on järelevalvemenetluse ajal (21.02.2024) rikkumise kõrvaldanud.

2.2. SHS 22 lõike 3 alusel osutavad hooldusteenust vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja ning abihooldustöötaja tööd juhendab hooldustöötaja.

Tööajatabelistest (detsember 2023 - veebruar 2024) nähtub, et mitte alati ei juhenda hooldustöötajad abihooldustöötajate tööd. Esineb töövahetusi, kus abihooldustöötajad töötavad iseseisvalt 24-12 tundi.

Näiteks on töötanud abihooldustöötaja ilma hooldustöötaja juhendamiseta järgmistel kuupäevadel: 03.12.23 ja 23.12.23 esimesel korral 22 tundi, 15.01.24 esimesel korral 12 tundi. Kolmandal korral on abihooldustöötajad töötanud 24 tundi ilma hooldustöötaja juhendamiseta 08.12.23, 31.12.23, 02.01.24, 06.01.24, 13.02.24 ja 20.02.24.

Võttes arvesse, et Tapa Pihlakodu teeb aktiivselt koostööd ja on asunud järelevalvemenetluse ajal rikkumisi kõrvaldama teostab SKA järelkontrolli 2024. aasta teisel poolaastal punkti 2.2. täitmise üle.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

SKA algatas 01.02.2024 järelevalvemenetluse ja teostas paikvaatluse hooldekodus 12.02.2024. Järelevalvemenetluses on seatud fookus teenuse osutamise kontrollimisel järgmistele kvaliteedipõhimõtetele, mis tulenevad SHS § 3 lõikest 2:

- 1) isikukesksuse kvaliteedipõhimõte, mis on täidetud siis, kui teenuse osutamisel käsitletakse inimest tervikuna, arvestades tema ajas muutuvat vaimset ja füüsilist seisundit ning vajadusi, soove ja võimalusi;
- 2) isiku õiguste kaitse (turvalisuse) kvaliteedipõhimõte, mis on täidetud siis, kui on tagatud teenusel oleva inimese ja töötaja füüsiline ning emotsionaalne kaitetus, toetus ja heaolu, millest tuleneb parim võimalik hakkamasaamine ja turvatunne;
- 3) kaasamise kvaliteedipõhimõte, mis on täidetud siis, kui teenuse osutamise protsessidesse ja arendamisse on kaasatud kõik osapooled – teenusel olev inimene, tema lähedane, töötaja, juht, koostöövõrgustik.

Järelevalvemenetluse kokkuvõttes käsitletakse nimetatud kvaliteedipõhimõtete järgimist koos ÜHteenuste osutamist reguleerivate õigusaktidega.

3.1. SHSis ja määruses nr 36 sätestatud nõuete täitmine

3.1.1. SHS § 20 lõigete 1, 2 ja 3 kohaselt on väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse eesmärgiks turvalise keskkonna ja toimetuleku tagamine täisealistele isikutele ning teenuse osutajal tuleb tagada teenuse saajale hooldustoimingud, majutamine ja toitlustamine ning muud toetavad ja toimetulekut tagavad teenused.

Pihlakodu ASile on antud 20.12.2019 ÜHteenuse (sh intervall ÜHteenus) osutamiseks tegevusluba nr SÜH000123, mille alusel osutatakse ÜHteenust viies tegevuskohas (1. tegevuskoht – Tapa Pihlakodu, 2. tegevuskoht on Tapa Pihlakodu väike maja, 3. tegevuskoht – Nõmme Pihlakodu, 4. tegevuskoht – Tabasalu Pihlakodu ja 5. tegevuskoht Viimsi Pihlakodu).

Tapa Pihlakodu 1. tegevuskohas on lubatud ÜHteenust osutada maksimaalselt 88le isikule ja Päästeameti ning Terviseameti 2022 a. hinnangute kohaselt vastab ÜHteenuse osutamise tegevuskoht nõuetele. Terviseameti hinnangust selgub, et lubatud kohtade arv hoone I ja II korrusel on 25 ning III korrusel 38.

Tapa Pihlakodu 2. tegevuskohas on lubatud ÜHteenust osutada maksimaalselt 24le isikule ning Terviseameti ja Päästeameti hinnangute kohaselt vastavad ruumid nõuetele.

Tapa Pihlakodu on osaliselt renoveeritud eakate kodu (endised Viru Haigla hooned), kus lisaks ÜHteenusele pakutakse statsionaarset õendusabiteenust (1. tegevuskohas II korrusel) ning majas on ka tervisekeskus (eriarstid, õendustoimingud, diagnostilised teenused). Tapa Pihlakodu 1. tegevuskoht on kolmekorruseline ning majja sisenemiseks on rajatud kaldtee, majas on olemas lift, koridori seintele on paigaldatud käsipuud. Teine tegevuskoht asub Tapa Pihlakodu õuealal. Hoone on ühekorruseline, värskelt renoveeritud ja tagatud on ligipääsetavus. Õuealal on teerajad jalutamiseks ning istumiseks.

Tapa Pihlakodu [kodulehel](#) on põhjalik tutvustus ÜHteenuse osutamise võimalustest ning kirjeldatud on asutuse missioon, visioon ja väärtused. ÜHteenuse raames tagatakse teenusesaajatele järelevalve, hooldustoiminguid teostatakse lähtudes teenusesaaja abivajadusest, võimaldatakse nelja mähet ööpäevas, pesu pesemist üks kord nädalas, hügieeniabivahendeid, toitlustamist neli korda päevas ja pakutakse võimalust osaleda vabaaja tegevustes.

ÜHteenust osutatakse ühe- kuni neljakohalistes tubades. Teenusesaajate toad on üldiselt sisustatud koduselt, olemas on erinevaid sisustuselemente (lilled, voodikatted, kardinad, seintel pildid, tugitool) ning mööbel on kaasaegne. Kuid esineb ka tubasid, mis on sarnased haiglapalatile (sisustuselemendid puuduvad või vähesed). Mõnede teenusesaajate toauksel on märgistus, et tegemist on palatiga. Kraanikauss on olemas igas toas.

Esimeses tegevuskohas asuvad tualetid ja duširuumid enamasti üldaladel, vaid mõnede tubade juurde on rajatud individuaalne tualettruum. Igal korrusel on oma puhkeala (söögituba) koos kööginurgaga. Koridorides on mugavad istumisnurgad, kus on võimalus raamatut lugeda või lihtsalt puhata või juttu ajada. Koridori seintel on fotosid ja maale, aknalaudadel lilled.

Tapa Pihlakodus valmistatakse toit oma köögis ning toitlustamine toimub neli korda päevas. Toitlustamisel võetakse arvesse iga teenusesaaja vajadusi ning tervises seisundist tulenevaid soovitusi (nt püreetoit, dieettoit jm). Nädalamenüü on leitav iga korruse infotahvilt. Lisaks on infotahvilt leitav päevakava ja vabaaja tegevuste kava (töötoad) ning muu üldine teave.

Paikvaatluse ajal olid Tapa Pihlakodu ruumid väga heas korras (puhtad, soojad, värske õhk), töötajad olid aktiivses tegevuses oma tööülesannete täitmisega, teenusesaajad olid enamasti tubades hommikuste toimingute järgselt puhkamas. Juhiga vestlusest selgus, et statsionaarse õendusabi osakonnas oli üks ÜHteenuse saaja ja üks statsionaarse õendusabi teenusesaaja oli ÜHteenuse osutamise toas. Põhjuseks asjaolu, et lähtutakse teenusesaaja tervises seisundist ja heaolust ning kohanemisvõimest ja edaspidi paigutatakse statsionaarse õendusabi teenusesaajad eraldi ÜHteenuse saajatest.

Pihlakodu AS on koostanud mitmeid juhiseid hooldustöötajatele, et tagada hooldustöö kvaliteet, nt hooldustöötaja profiil, hooldustöötaja ameti- ja tegevusjuhend, hooldustöötaja tööprotsessi kirjeldus, klienditeenindusstandard. Lisaks juhised kõigile töötajatele lamatiste ja kukkumiste ennetamiseks. Pihlakodu AS kodukord kirjeldab hooldekodusse vastuvõtmist, teenusesaajate õiguseid ja kohustusi ning muud üldist teavet teenusesaajale, töötajale ja hooldekodu külalisele. Kodukord on avalikustatud igal korrusel asuval infotahvil. Pihlakodude tagasiside juhtimissüsteem ja kaebuste lahendamise kord reguleerib tagasiside ja kaebuste esitamist ning nende analüüsi, esitajale vastamist, kõrvalekalde lahendamist ja ettepanekute rakendamist.

Töötajatele on kehtestatud klienditeenindusstandard, mille eesmärgiks on sõbraliku, hooliva ja toetava keskkonna loomine teenusesaajatele. Töökorraldusereeglid on koostatud eesmärgiga kirjeldada tööandja ja töötajate käitumisreeglid töösuhetes ning nende koostöökäitumise vajalike kohustusi ja õigusi. Lisaks on hooldustöötajate ruumis kättesaadavad juhised, mis tulevad meelde sotsiaallala töötajate eetikast, vaimse tervise hoidmisest, proteeside hooldusest ning käitumisest surma korral.

Tapa Pihlakodu planeerib ja otsib lahendusi, millist töötajate väljakutsesüsteemi (turvanupp) 2024. aastal kasutusele võtta. Üldaladele on paigaldatud turvakaamerad, et tagada teenusesaajate turvalisus.

Seega Tapa Pihlakodu on ÜHteenuse osutamisel taganud teenusesaajate turvalisuse, hoone on ligipääsetav, ruumid on sisustatud enamasti koduselt, arvestatud on teenusesaajate vajadustega toitlustamisel ja osutatakse muid toetavaid vabaaja tegevusi. ÜHteenuse osutamisel on järgitud olulisel määral turvalisuse, isikukesksuse ja kaasamise kvaliteedipõhimõtteid.

3.1.2. SHS § 20 lõike 4 alusel on sotsiaalkaitseminister kehtestanud täpsustatud nõuded väljaspool kodu osutatavale üldhooldusteenuse eesmärgile ja selle sisule, sealhulgas tegevustele, mis on vajalikud teenuse eesmärgi saavutamiseks (määrus nr 36).

Määruse nr 36 § 2 lõike 1 alusel tuleb teenuseosutajal tagada hooldusteenuse saajale hooldustoimingud ning muud toetavad teenused, mis on määratud kindlaks kliendi hooldusplaanis.

Tapa Pihlakodu on koostanud teenusesaajatele hooldusplaane, mis vastavad SHS § 21 lõike 4 nõuetele (vaata punkti 3.1.3). Hooldusplaane on isikukesksed, kus kajastatud on hooldustoimingud, tervises seisundiga seotud toimingud ning muud toetavad tegevused ja teenused. Arusaadavalt ja põhjalikult täidetud hooldusplan on personalile nende igapäevatoös abiks. Hooldustöötajatele on koostatud lähtudes hooldusplaani hoolduspäevik, mis sisaldab teenusesaaja põhiselt regulaarset (igal päeval) hooldusteenuse jälgimist ja teenusesaaja personaalsest abivajadusest lähtuvate toimingute teostamist (söömine, liikumine, abivahendite ja mähkmete kasutamine, ravimite andmine, hügieenitoiminguid ja hinnangud meeleolule ja unele).

Määruse nr 36 § 2 lõike 2 kohaselt hooldustoimingud jagunevad isikuhooldustoiminguteks, tervises seisundiga seotud toiminguteks ja füüsilise, vaimse ning sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toiminguteks.

Tapa Pihlakodus on planeeritud hooldusteenuse osutamine (hooldusplan; hooldustoimingute töölehed, tervise ja sotsiaalse aktiivsusega seotud toimingute töölehed) lähtudes seaduse nõuetest.

Määruse nr 36 § 2 lõike 3 sätestab, et teenuseosutajal tuleb tagada teenusesaajale privaatsus, tema tahte ja võimekuse arvestamine ning hooldustoimingute sisu selgitamine.

Hooldustöötajatele on koostatud erinevaid juhiseid (hooldustöötaja tegevusjuhend, tööprotsessi kirjeldus) hooldustöö kvaliteetseks läbiviimiseks, kus on kirjeldatud hooldustoimingute tegemist ja selgitamiskohustust teenusesaajale. Tapa Pihlakodu töötajatega vestlused kinnitavad, et teenusesaajatega suheldakse viisakalt ja jagatakse selgitusi tegevuste läbiviimise kohta.

Tapa Pihlakodus on osades tubades sirmid olemas, kuid hooldustöötajatega vestlustest selgub, et sirme hügieenitoimingute tegemisel alati ei kasutata (peaks mööda pikka koridori igasse tuppa kaasa võtma lisaks hooldusvahenditele). Sirmid on vajadusel olemas igal korrusel ja vahetukardinad on voodikesksete toas. Teenusesaajatega vestlustest nähtub, et nad ei pea vajalikuks sirmide kasutamist.

Tapa Pihlakodu juhataja ja hooldusjuhi vestlustest selgus, et teenusesaajate heaolu on neile väga oluline, mistõttu teenusesaajate tahte ja privaatsusvajadusega arvestatakse ning nende mõistlikke soovide täidetakse (näiteks toitade valmistamisel, vabaaja tegevuste korraldamisel, hooldustoimingute teostamisel).

Määruse nr 36 § 2 lõike 4 kohustab teenuseosutajat teavitama teenusesaaja lähedasi viivitamatult, kui teenusesaaja seisundis on ilmnenud olulisi muutusi.

Tapa Pihlakodu teavitab teenusesaaja lähedasi esimesel võimalusel (samal või hiljemalt järgmisel päeval), kui teenusesaaja seisundis on ilmnenud olulisi muutusi. Pihlakodu ASi 02.02.2024 käskkirja nr 1-3/24/6 punktid üks ja kaks sätestavad, kuidas peab teavitustegevus Pihlakodu ASis toimuma. Hooldustöötajate vestlustest selgus, et kui teenusesaaja terviseolukorras on muutusi, siis teavitatakse sellest kohe meditsiiniõde ja kui üldseisundis on muutus, siis edastatakse teave hooldusjuhi.

Positiivne on, et Tapa Pihlakodu koostab igakuuliselt infokirja majas toimuvatest tegevustest ja muust üldisest teabest ning edastab selle tutvumiseks ka teenusesaajate kontaktisikutele. Lähedastele teabe andmine on olulise tähtsusega, et tagada teenusesaajate turvaline toimetulek ja vajaduste katmine teenust saades.

Isikuhooldustoimingud (määruse nr 36 § 2 lõige 5)

Tapa Pihlakodu abistab ja juhendab teenusesaajaid söömisel ja joomisel. Hooldustöötajate poolt toitmist vajas umbes kümme teenusesaajat. Teenusesaajatel on võimalus süüa toitu kas oma toas või osakonna puhkealal (sh söögituba). Teenusesaajatele on enamasti kindel koht lauas, kus süüa. Piisava vedeliku hulga tarbimiseks on olemas jälgimisleht (isikupõhine). Paikvaatluse ajal oli teenusesaajate joogitopsides vesi olemas ja voodikesksetele klientidele käiakse juua pakkumas kahe kuni kolme tunni tagant.

Teenusesaajad kandsid vabaaja riideid, mis olid puhtad. Teenusesaajad kasutavad oma isiklikke riideid ja jalanõusid, mille pesemine ja puhastamine on Tapa Pihlakodus korraldatud. Teenusesaajatel on võimalus kasutada liikumiseks abivahendeid (käimisraamid, ratastoolid, tugikepid jm) ja kasutusel on muud hooldustööd toetavad abivahendid (nt lamatistevastane madrats, pesemisraam ja -tool, libilinal). Liikumisprobleemide ennetamiseks toimuvad hommikuti võimlemisminutid ning rühmatreeningud teisipäeviti ja neljapäeviti. Voodikesksete teenusesaajate (umbes 20) asendit muudetakse ja see dokumenteeritakse asendivahetuse fikseerimise lehele iga kahe või kahe poole tunni järel.

Tapa Pihlakodu kasutab hooldustoimingute dokumenteerimiseks mitmeid isikupõhiseid ja toimingu põhiseid hoolduslehti (nt isikupõhised jälgimislehed, pesemisgraafik, vedeliku tarbimine, asendivahetuse fikseerimise leht, tähelepanekud meditsiiniõele jm). Hooldustöötajad dokumenteerivad ka käsikirjaliselt päeva olulisemad sündmused või juhtumid päevikusse ning lisaks täidavad isikupõhist hoolduspäevikut. Hooldustoimingute teostamise ja muude olulisemate tegevuste teostamise kohta jagatakse infot ka hooldustöötajate tööalal olevale magnetahvlile (silmatilkade panemine, asendivahetuse toimumine jms). Tapa Pihlakodus jälgitakse öisel ajal alates kella 22.00st kuni 06.00ni teenusesaajate turvalisust iga kahe tunni järel (tööleht klientide turvalisuse kontroll öisel ajal).

Suuhügieenitoimingute tegemine on teenusesaajatele tagatud kaks korda päevas (hommikul ja õhtul) ning vajadusel teostatakse igapäevaselt ka proteeside puhastamist. Mähkmete vahetamine toimub vastavalt teenusesaaja vajadusele ning üldjuhul kuni neli korda ööpäevas. Tualetid asuvad peamiselt korruse üldaladel ning vajadusel on olemas toas ka potitool või uriinipudel. Üle keha pesemine toimub vähemalt üks kord nädalas või vastavalt teenusesaaja soovile sagedamini. Üldpesu järgselt vahetatakse ka teenusesaaja voodipesu ja puhastatakse voodi. Hooldustöötajad pesevad igal päeval neli teenusesaajat (korrusepõhiselt). Hooldustöötajate sõnul tulevad umbes pooled teenusesaajad toime enda pesemisega ise, vajades abi vaid vähesel määral. Pesemisel on võimalik teenusesaajatel kasutada pesemistooli ning voodikesksete teenusesaajate pesemiseks on pesemisraam.

Hooldekodus on tagatud teenusesaajate abistamine ja juhendamine juuste, habeme ja küünte korraldamisel. Iganädalasel pesemisprotseduuril tehakse vajadusel habeme ajamine ning küünte lõikuse kahe nädala tagant. Tasulisi teenuseid pakuvad maniküür, pediküür ja juuksur. Avalikele teenustele juurdepääsu on Tapa Pihlakodu korraldanud pakkudes transporti ja võimalusel abistajat (hooldusjuht). Vaimset ja hingelist toetust Tapa Pihlakodus pakub hingehoidja. Rajatud on eraldi tuba lahkunu ärasaatmiseks, kus tema lähedastel ja teistel teenusesaajatel on võimalus lahkunut leinata. Tapa Pihlakodu töötajad oskavad vajadusel lähedasi nõustada, millised on järgmised vajalikud sammud matuste korraldamisel.

Tervise seisundiga seotud toimingute tegemine (määruse nr 36 § 2 lõige 6)

Tervishoiuteenused on teenusesaajatele kättesaadavad. Tapa Pihlakodu osutab lisaks ÜHteenusele ka iseseisvat statsionaarse õendusabi teenust (20 kohta). ÜHteenuse saajatega tegeleb igal tööpäeval kella 8.00st kuni 16.00ni kaks meditsiiniõde. Kuna Tapa Pihlakoduga samas majas asub ka Tervisekeskus, siis arstiabi on vajadusel kättesaadav.

Meditsiiniõed teevad koostööd teenusesaajate perearstidega, tellivad ja jaotavad ravimid lähtudes teenusesaaja raviskeemist (osad ravimid ravimilindil), teostavad õendusprotseduure (nt sidumine, veresuhkru mõõtmine jm), jälgivad hooldustöötajate logiraamatut ja tähelepanekud õele töölehte, kus on kirjas info teenusesaaja tervises seisundi muutuse ja käsimüügiravimite andmise kohta. Lisaks on eraldi dokument õenduspäevik, milles kirjeldatakse teenusesaaja tervises seisundit ja sellest lähtuvaid tegevusi. Meditsiiniõed kinnitavad, et teenusesaajatele on tagatud vaid raviskeemi alusel määratud ravimid ning ravimeid hoitakse eraldi lukustatud ruumis. Teenusesaajatel kukkumisi on esinenud harva ning peamiselt on kukkumise põhjuseks teenusesaaja muutlik tervises seisund. Pihlakodu AS on välja töötanud 2024. a algul töölehed traumade fikseerimiseks (traumaleht) ning väljakutsuva käitumise ja vägivalda juhtumite registreerimiseks.

Hooldustöötajatega vestlusest selgub, et meditsiiniõdedelt on võimalus alati nõu ja abi saada ning vajadusel (nt öisel ajal) küsitakse abi õenduosakonna meditsiinitöötajalt. Tapa Pihlakodus on korraldatud ka teenusesaajate transport eriarsti vastuvõtule. Teenusesaajatel on võimalik tellida massaaži teenust, mis on tasuline (kehtestatud hinnakiri).

Hooldustöötajad jälgivad teenusesaajate vedeliku tarbimist ja toitumist; tegelevad lamatiste ennetamise ja asendivahetusega; oskavad anda esmaabi teenusesaajatele ning teevad koostööd meditsiiniõega, kes kontrollib teenusesaajate üldisi tervisenäitajaid. Õendusjuht või meditsiiniõed selgitavad teenusesaajale või tema lähedasele teenusesaaja tervises seisundiga seotud muutuseid.

Füüsilise vaimse, ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud tegevused (määruse nr 36 § 2 lõige 7)

Tunnustust väärrib, et Tapa Pihlakodu võimaldab teenusesaajatele mitmekesiseid vabaaja tegevusi ning selleks on loodud ka vastavad tingimused (ruumid, töötajad) ja soetatud vahendid (mängud, kirjatarbed, tegelusvahendid vm). Hooldekodu päevakava sisaldab igal päeval vähemalt kaks tundi aega huvi- ja vabaaja tegevusteks. Näiteks esmaspäeviti on kunsti- ja käsitööring ning lauamängud, teisipäeviti võimlemis – ja vestlusringid, neljapäeviti võimlemis- ja kokandus ring, reedeti kirjandus- ja lugemiring ning filmi- ja muusikaring. Ringid toimuvad enne lõunat (kella 10.45-12.00) ja peale lõunat kella 14.00-15.30. Vabaaja tegevuste planeerimise ja osutamisega tegeleb tegevusjuhendaja (majas kolm tegevusjuhendajat), kes lähtudes teenusesaaja üldseisundist valib sobivad tegevused. Tegevusjuhendaja täidab iga teenusesaaja kohta töölehte, kus kuupäevaliselt on kirjas, milliseid tegevusi tehti. Näited tegevusjuhendaja töölehel voodikesksete teenusesaajatele osutatud tegevustest: suhtlemine ja pai tegemine, kontserdi kuulamine, söögi ajal harjutuste tegemine käele, et teenusesaaja suudaks ise võileiba hoida, vestlemine toidust ja talveilmast, paberist motiivide meisterdamine jms.

Teenusesaajatel on võimalik liikuda nii sise- kui välisruumides (turvaline õueala). Hooldekodus on teenusesaajatele tagatud regulaarne värskes õhus viibimine. Talvisel perioodil enamik teenusesaajaid ei soovi väljas käia.

Tapa Pihlakodus korraldatakse vähemalt paaril korral kuus erinevaid üritusi, mis pakuvad nii muusikalist kui sõnalist elamust. Kui teenusesaaja ei ole suuteline või ei soovi vabaaja tegevustes osaleda, pakkuvad hooldustöötajad või tegevusjuhendaja talle tegevusi toas (raamatu või ajalehe lugemine, võimlemisharjutused, käelised tegevused, vestlemine). Võimalus on ka jututaja teenuseks (individaalne teenus, 15 eurot üks tund).

Hooldekodu on enamikes toimingutes lähtunud määruse nr 36 täitmisel lähtunud isikukeskuse, kaasamise ja turvalisuse kvaliteedipõhimõtetest.

3.1.3. SHS § 21 sätestab nõuded hooldusplaani, sealhulgas kohustuse koostada teenuse saajale hooldusplan 30 päeva jooksul alates teenuse osutamise alguskuupäevast; kaasata hooldusplaani koostamisse klient või teenuse rahastaja, hooldusplaanis tuleb hinnata tervishoiuteenuste vajadust tervishoiutöötaja poolt; hooldusplan peab sisaldama hooldusteenuse osutamise eesmärki, eesmärgi saavutamiseks vajaminevaid tegevusi ja sagedust ning teenuseosutaja hinnangut eesmärgi saavutamise kohta; hooldusplan tuleb vaadata üle ja vajadusel korrigeerida vähemalt kord poolaastas.

Hooldusplaani koostamisel tuleb lähtuda konkreetse teenusesaaja abivajadusest. Hooldusplaani peab kajastama konkreetseid toiminguid ja tegevusi ning nende osutamise sagedust, et tagada teenusesaaja personaalne abivajadus, turvaline toimetulek, oskuste ja võimekuse paranemine või säilimine. Tapa Pihlakodus on teenusesaajatele koostatud hooldusplaani, mis vastavad SHS § 21 nõuetele.

Tapa Pihlakodu teostab enne hooldusplaani koostamist põhjaliku (7 lk) hooldusvajaduse ja tervise seisundi hindamise, mis annab ülevaate isiku toimetulekust, tervise seisundist ja tema abivajadusest (ühine dokument õendushooldusplaani). Hooldusvajaduse kõrval on tervishoiutöötaja andnud hooldusplaani hinnangu tervishoiuteenuste vajaduseks.

Hooldusplaani on koostatud tähtajaliselt ning sisaldavad hooldusteenuse osutamise eesmärgi ja eesmärgist lähtuvaid isikukeskseid tegevusi, tegevuste sagedust, teenuseosutaja hinnangut eesmärgi saavutamise kohta. Tapa Pihlakodu on teenusesaajate hooldusplaanides kajastanud vajaminevad isikuhooldustoimingud, tervise seisundi ja vabaaja tegevustega seotud toimingud (määrus nr 36 lõiked 5–7). Lisaks sisaldab hooldusplaani teavet, kes tegevusi läbi viib (hooldustöötaja, meditsiiniõde, tegevusjuhendaja, teenusesaaja ise). Hooldusplaanide koostamisse on kaasatud hooldusjuht, tervishoiutöötaja ja teenusesaaja ise või tema kontaktisik (lähedane, KOV).

Näited teenusesaajate hooldusplaanidest:

- 1) tervise seisundiga seotud toimingud: eesmärk on hüpertoonia tõve kontrolli all hoidmine, tegevuseks vererõhu mõõtmine sagedusega vähemalt üks kord nädalas ning vajadusel sagedamini. Tegevust teostavad meditsiiniõde või hooldustöötaja ning hinnanguks on, et vererõhk püsib stabiilne;
- 2) isikuhooldustoimingud: eesmärk on regulaarsed hooldustoimingud, tegevuseks üldpesu, küünte ja juuste hooldus sagedusega vähemalt üks kord nädalas. Tegevust teostavad hooldustöötajad ning teenuseosutaja hinnangu kohaselt on teenusesaaja välimus hoolitsetud ja ta tunneb end hästi;
- 3) vabaaja tegevustega seotud toimingud: eesmärk on meeldiv vaba aja sisustamine, tegevuseks on osavõtt ühis- ja individuaalsetest tegevustest, kudumine üks kord päevas. Tegevust teostab tegevusjuhendaja ja teenusesaaja ning teenuseosutaja hinnangu kohaselt on vaba aja sisustamine piisavalt aktiivne, teenusesaaja tunneb ennast kaasatuna ja olulisena.

Tapa Pihlakodu teostab hooldusplaanide ülevaatamist vähemalt kuue kuu möödumisel, kus kajastatakse kokkuvõtet tegevustest, võimalus on teha ettepanekuid hooldusplaani muutmiseks või lisada muud olulised tähelepanekud.

Tapa Pihlakodu on lähtunud hooldusplaanide koostamisel isikukesksuse, kaasamise ja turvalisuse kvaliteedipõhimõtetest.

3.1.4. SHS § 22 lõiked 1 kuni 4 sätestatavad teenuseosutaja kohustuse tagada ööpäevaringselt personali olemasolu, kelle kvalifikatsioon ja koormus võimaldavad tegevusi ja toiminguid viisil, mis on kindlaks määratud hooldusteenust saavate isikute hooldusplaanis. Hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja, viimase tööd juhendab hooldustöötaja. SHS § 22 lõike 5 kohaselt ei tohi teenust vahetult osutada isik, kelle karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara.

ÜHteenuse osutajad peavad planeerima hooldusteenuse osutamist ja tagama nõuetele vastavate hooldustöötajate piisavuse, kes teostavad hooldustoiminguid. Hooldustöötajate hulk ja kvalifikatsioon peavad vastama teenuse sisule ja keerukusele ning asutuse suurusele ja hooldusel olevate isikute vajadustele (hooldusplaanid). Tapa Pihlakodu edastas 12.02.2024 seisuga töötajate nimekirja, millest nähtub, et kokku on töötajaid 65 (kaks tegevuskohta kokku), kellest hooldustöötajaid on 36, sealhulgas abihooldustöötajaid 9.

Paikvaatluse päeval töötas 1. tegevuskohas igal korral kaks kuni kolm hooldustöötajat (kokku 8 hooldustöötajat ja 88 teenusesaajat) ning 2. tegevuskohas kaks hooldustöötajat (20 teenusesaajat). Hooldustöötajad töötavad üldjuhul 24-tunnistes (8.00–8.00) vahetustes, kuid esineb ka töövahetusi, mis kestavad 12 ja 14 tundi (20.00–8.00 või kell 19.00–7.00). Enne hooldustöötajate tööpäeva algust toimub alati vahetuse üleandmine. Enamasti on kaks

hooldustöötajat tööl ühel korral 24 tundi. Seega on Tapa Pihlakodul juba hetkel täidetud nõue töötajate arvule, mis tuleneb määruse nr 36 §st 3 (rakendub hiljemalt 01.07.2026).

Tapa Pihlakodu hooldustöötajad vastavad SHSis sätestatud nõuetele ja nende töötamine on registreeritud TÖRis. Tapa Pihlakodu juhataja teeb päringu karistusregistrisse enne töötaja tööle asumist ja kord aastas teostab juhataja olemasolevatele töötajatele uue päringu.

Töötajatabelitest (detsember 2023 - veebruar 2024)) selgus, et abihooldustöötajad on töötanud ilma hooldustöötaja juhendamiseta kuni 24 tundi (vaata punkti 2.2.). Kuna 1. tegevuskohas on töötajatabelid koostatud korruste kaupa, siis tuleb Tapa Pihlakodul tagada, et abihooldustöötaja ei töötaks korraldusel ilma hooldustöötaja juhendamiseta. ÜHteenuse saajate hulgas võib esineda inimesi, kes tervises seisundi tõttu ei suuda seista enda turvalisuse eest, mille tõttu on kriitilise tähtsusega, et vahetult teenust osutav personal oleks kompetentne, sh professionaalselt eetilise.

3.1.5. SHS § 22¹ lõike 6 kohaselt avalikustab ÜHteenuse osutaja teenuskoha maksumuse hooldustöötajate ja abihooldustöötajate tegelike kulude (tööjõukulud, tööriietuse, isikukaitsevahendite, tervisekontrolli, vaktsineerimise, koolituse ja supervisioonide kulud), maksumuse ühe teenusesaaja kohta.

Tapa Pihlakodus sõltub hooldusteenuse hind toas olevatest kohtade arvust. Koht ühekohalises toas on 1600 eurot kuus. Tapa Pihlakodu hinnakirja kohaselt on 1.tegevuskoht hinnalt soodsam kui 2.tegevuskoht. Hinnakiri 1.tegevuskoha ja 2. tegevuskoha põhisel:

- 1) kolme- kuni neljakohalises toas on hooldusteenuse eest tasu 1400 ja 1490 eurot kuus;
- 2) kahelises toas on hooldusteenuse eest tasu 1500 ja 1590 eurot kuus.

Tapa Pihlakodu on arvestanud hoolduskulu ühele isikule kuus 871 eurot (hoolduskomponent). Rahandusministeeriumi koostatud hoolduskulu mudeli soovitusliku näidiskalkulaatori andmetel (2024 a.) peaks Tapa Pihlakodus hoolduspersonali kulu 21.02.2024 MTR andmetel olema ühe teenusesaaja kohta kuus 718 eurot. Kalkulaatoris on hooldus- ja abihooldustöötaja töötasudena arvesse võetud meditsiinisüsteemis töötavate hooldus- ja abihooldustöötajate töötasud.

IV. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

4.1 Panustada dementsussõbralikuma keskkonna loomisele, kus arvestatud on turvalise ja hubase keskkonnaga (dementsusspetsiifilised sisustuselemendid), ruumis ja ajas orienteerumise toetamisega, tähendusrikaste tegevuste soodustamisega ja õuealal viibimisega. Ekspertnõustamisteenuse saamiseks edastage e-kiri aadressile eludementsusega@gmail.com või tutvuge Dementsuse Kompetentsikeskuse tegevusega www.eludementsusega.ee.

4.2. Tagada teenusesajatele privaatsus hügieeni- ja hooldustoimingute tegemise ajal.

4.3. Teenusesaajate turvalisuse huvides tuleks kaaluda kutsungisüsteemi rajamist. 1.tegevuskohas on pikad koridorid, mille tõttu võib tekkida olukord, kus teenusesaaja abivajadust õigeaegselt ei märgata.

4.4. Lähtuda ÜHteenuse osutamisel väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse [kvaliteedijuhisest](#).

(allkirjastatud digitaalselt)
Kadri Plato
järelevalve peaspetsialist